No. 2064 | Zaterdag 28 Juli 1923. | 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Over de waarde van een oude theorie.

I

Nu in de laatste jaren de internationale werkloosheid zulk een schrikbarenden omvang heeft aangenomen en in verschillende landen van Europa de honger de gemoederen prikkelt, is het vraagstuk der bevolking weer naar voren gebracht, de quaestie opnieuw gesteld of de productie den aangroei van het menschdom zal kunnen bijhouden. Daar deze vraag door velen in ontkennenden zin wordt beantwoord, spreekt men hier en daar over dit onderwerp als van een „benauwend" vraagstuk. In Juni 1920 zond zelfs de Malthusian League een adres aan den Volkenbond, verklarend, dat deze, wilde hij zijn taak degelijk volbrengen, aan zijn programma de bepaling moest toevoegen, dat alle volkeren, die tot dezen bond toetreden, de verplichting op zich nemen het getal der geboorten te beperken.

Op het R. K. Nederlandsch-Vlaamsch congres, onlangs te Breda gehouden, werd over het bevolkingsvraagstuk gesproken en de rede, aldaar door prof. Aengenent, hoogleeraar aan het Seminarie Warmond, gehouden, bevat zulke interessante gegevens, dat wij de meest markante hier willen mededeelen.

Spreker begon met te wijzen op de voorspelling van den Engelschen economist Keynes in zijn bekend boek: "The economic consequences of the peace", dat het bevolkingsvraagstuk in de naaste toekomst de grootste van alle politieke quaesties zal worden en dat het aanleiding zal geven tot misschien evenveel strijd als vroeger de godsdiensttwisten. Hij haalde als feiten aan de enorme toename der bevolking van Europa gedurende de laatste eeuw. In 1870 had Duitschland b.v. een bevolking van omstreeks 40 miljoen, in 1892 telde het 50 miljoen, in 1914 ongeveer 68 miljoen. Engeland bezat in het begin der 19e eeuw 9 miljoen inwoners, in het begin der 20ste eeuw ruim 40 miljoen. Oostenrijk-Hongarijë groeide van 40 miljoen in 1890 tot 50 miljoen in 1914. Rusland vermeerderde zijn bevolking van minder dan 100 miljoen in 1890 tot 150 miljoen in 1914.

Volgens prof. Verrijn Stuart telde Nederland 4.500.000 inwoners in 1889; 5 miljoen in '99; 5.860.000 in 1909 en 6.850.000 in 1920. Deze statisticus schilderde den toestand van Holland zeer donker af toen hij te kennen gaf als zijn meening, dat in een naburige toekomst een volkomen ondenkbare toestand werkelijkheid zou worden zoo niet het geboortecijfer aanmerkelijk terugging of het sterftecijfer aanmerkelijk steeg. Blijft het jaarlijksch bevolkingsaccres 1.42 pct. bedragen dan zullen er over een eeuw in Nederland 27½ miljoen menschen zijn en na 200 jaar 110 miljoen.

Prof. Aengenent verklaarde aan de hand van Methorst, directeur van het Centraal Bureau van de Statistiek, dat deze cijfers wel aanvechtbaar zijn en het probleem lang niet zoo benauwend blijkt te zijn als het tengevolge van een dergelijke berekening wel schijnt. Trouwens alle eeuwen door heeft de vraag naar een evenwicht tusschen bevolkingsaanwas en de welvaart van een volk de belangstelling gewekt, die hier en daar beklemmend was doch door de practijk steeds in gunstigen zin opgelost.

Plato staat in zijn werk over den Staat aan mannen niet toe kinderen voort te brengen vóór het 30e en niet na het 55e jaar. In zijn later werk over de Wet wenscht hij echter vastgelegd te zien dat iedere vrije jongeman op zijn 25e jaar zal trouwen en op zijn 35e jaar getrouwd moet zijn. Dit laatste werk spreekt ook niet meer over het dooden van kinderen wat hij in het eerste als geoorloofd hield. Deze verandering van meening wordt toegeschreven aan het feit, dat Plato tengevolge van den grooten teruggang der bevolking van Athene, veroorzaakt door den Peloponesischen oorlog en de pest, de bevolking weer wilde doen stijgen.

Bij de Romeinen had de zucht naar een leven van gemak en genieten bij de hoogere standen zulk een afkeer van het huwelijk en het verwekken van kinderen te voorschijn geroepen, dat de eerste keizer Augustus in het jaar 18 vóór Chr. de Lex Julia uitvaardigde, welke later nog werd uitgebreid door de Lex Pappia Poppaea en waarbij de ongehuwden en de kinderloozen met groote nadeelen werden bedreigd en aan kinderrijke gezinnen publiek- en privaatrechtelijke voordeelen werden verleend.

In de middeleeuwen was een ingrijpen van staatswege volstrekt onnoodig. De stormen van de volksverhuizingen, de vele oorlogen en de pest hadden zulk een verlies aan menschenlevens veroorzaakt, dat er een machtige prikkel aanwezig was tot het stichten van nieuwe gezinnen.

Met het Mercantilisme, dat van de 16e tot de 18e eeuw zich ontwikkelde, deed de Staat zich opnieuw gelden.

In den wedijver der volken om den geldrijkdom te vermeerderen hechtte men de grootste waarde aan de vergrooting van het aantal dergenen, die hun diensten in het economisch proces konden verleenen, terwijl de steeds grooter wordende legers voortdurend meer soldaten eischten. Het sluiten van huwelijken werd aangemoedigd, immigratie bevorderd, emigratie bemoeilijkt, vaders van groote gezinnen gedeeltelijk van belastingbetaling vrijgesteld. Lodewijk XIV bepaalde zelfs, dat allen, die vóór hun 20ste jaar huwden en tien kinderen voortbrachten geheel en al vrij zouden zijn van belasting. Onwettige geboorten werden met wettige op één lijn gesteld en groote vondelingenhuizen opgericht om de opvoeding te vergemakkelijken.

Gelijksoortige bepalingen werden ingevoerd in Engeland door Pitt, in Pruisen door Frederik II. Het bevolkingsaccres werd dus overal aangemoedigd omdat men er in zag een oorzaak van de vermeerdering van den rijkdom.

De eerste schrijver, die naam verwierf als theoreticus op het gebied der bevolkingsleer was Johann Peter Süssmilch.

Deze verdedigde de grondstelling dat de welvaart van een land wordt bevorderd door een zoo groot mogelijke vermeerdering der bevolking; vandaar drukte hij den regeerders op het hart geen middel ongebruikt te laten om de bevolking te doen aanwassen.

Dit standpunt, later door de optimisten verdedigd, was zeker eenzijdig. Immers de geslachtsdrift bij den mensch, juist omdat hij een redelijk wezen is, moet redelijk worden ingevolgd; wordt haar de onbeperkte teugel gelaten, dan handelt de mensch niet meer overeenkomstig zijn natuur. Verbreekt men de banden der natuur dan is het mogelijk, dat individuen, families en geheele maatschappelijke klassen in nood worden gebracht. Alleen als de neigingen der natuur redelijk worden ingevolgd bestaat er geen vrees, dat de natuur in gebreke zal blijven.

Maar bovendien vergeten de Optimisten het feit der erfzonde, tengevolge waarvan de mensch zijn brood zal eten in het zweets zijns aanschijns. De ontwikkeling van landbouw en industrie gaat daarom langzaam en voltrekt zich met moeite; zij gaat niet aan de vermeerdering der bevolking vooraf maar kan uit den aard der zaak slechts volgen.

Malthus' theorie was een reactie tegen de leer der Optimisten doch bestreed bovendien nog de meening van Goldwin, dat de ellende en armoede van een groot deel der bevolking was te wijten aan de gebrekkige verdeeling der goederen tengevolge van het kapitalistische productiestelsel."

Malthus wilde nu aantoonen, dat niet een verkeerde maatschappij-inrichting maar de natuur zelf oorzaak was van het feit dat velen gebrek en ellende moeten lijden. Doch hij bekeek de feiten door een gekleurden bril en generaliseerde bovendien wat hij op die wijze meende waar te nemen.

De quaestie-Suriname.

Indertijd heeft ons blad de klachten van gouverneur van Heemstra over de behandeling van Suriname door het Moederland gepubliceerd en de wenschen van den landvoogd volledig aangegeven.

In de zitting van de 2e Kamer dato 12 Juni heeft de heer Marchant tot den minister eenige vragen gericht, die wij hieronder laten volgen met het antwoord van minister de Graaff.

1. Is de zakelijke inhoud juist van de zes „voorbeelden uit eigen ervaring", door den gouverneur van Suriname medegedeeld in zijn Memorie van Toelichting op de koloniale huishoudelijke begrooting voor 1924?

2. Zoo ja, hoe verklaart de minister dezen loop van zaken?

3. Kan de minister instemmen met de vijf „desiderata", door den gouverneur in dezelfde Memorie van Toelichting gesteld om tot verbetering van de verhoudingen te komen en is de minister bereid, deze „desiderata" in vervulling te doen gaan?

Ter toelichting van deze vragen herinnert spreker aan de feiten, door den gouverneur genoemd en concludeert dat opzettelijk de gelegenheid tot het voeren eener gedachtenwisseling werd afgesneden. De grootste grief acht spreker, dat er geen overleg werd gepleegd. Heeft het Departement de vervulling van de taak van den gouverneur als bewindsman en

Afgeleerd.

„Mewrouw" — tikte de loopjongen van 't kantoor tegen z'n pet — „compliment van meheer en dat meheer niet komt eten en dat 't vanavond wel 'n beetje laat kan worden... meheer zou u vanavond zelf wel zeggen waar meheer na-toe most".

„Hé, da's vreemd" — peinsde mevrouw van Kampen — „en heeft meheer verder niets gezegd, jongen?"

„Nee mewrouw, tenminste.... meheer heb gezegd da'k *dat* most zeggen en meer niet."

„O.... zoo.... wacht, koop daar maar 'n doosje sigaretten voor."

„Dank u vrindelijk, mewrouw."

„Is er soms iets bijzonders op 't kantoor? Moet mijnheer op reis?"

„Denk 't wel, mevrouw.... 'k geloof met meneer Zwammers, de kassier van 't kantoor".

„Ja, ja, die ken 'k wel, maar.... gunst, die gaat toch nooit met 'm op reis...."

„'k Heb over den Haag hooren praten.... en ze schenen d'r nogal lol over te hebben.... en.... maar u weet van mijn niks hoor.... ze hadden 't over 'n.... of néé.... meheer zal wel niet willen dat 'k dat...."

„O, tegen mij kan je 't gerust zeggen, hoor...., mijnheer heeft geen geheimen voor me."

„Nee, maar ik bedoel.... 't zou 'n verassinkie kenne weze.... en dan krijg ik de schuld da'k 't heb uitgebrocht."

„Nu, waar hadden ze 't over? Ik zal je niet in ongelegenheden brengen, dat beloof 'k je...."

„Over 'n fijn dineetje hadden ze 't..."

„Ah..." — deed mevrouw v. Kampen op 'n eigenaardig toontje... „dan zal dat de verrassing zijn...."

De loopjongen zag niet, dat ze achter haar rug 'n nijdig vuistje maakte.

„Ja mewrouw, daar hadde ze 't over....'n fijn dineetje in de gouwe bal of in 't gouwe hoofd weet ik veel... Eerst kwam d'r 'n vreemde meheer an 't kantoor bellen en die vroeg om meheer van Kampen te spreken... nou, toe ging meheer naar de voordeur en bleef effetjes met die meheer praten en toe riep meheer ineens hard om meheer Zwammers.... en in de gang bleven ze met die vreemde meheer praten en lachen... toe hoorde ik ze praten over de trein van drie zooveel naar den Haag en over 'n dineetje en op 't kantoor hebben ze, toen die vreemde weg was, nog 'n heel poosie met mekaar gesmoesd."

„Zoo, zoo.... toch zeker wel iets bijzonders... misschien is er bij meneer Zwammers wel iets aan 't handje...."

„Ik denk van wel, mewrouw, want toen die naar de patroon z'n kantoortje ging hoorde ik de patroon duidelijk zeggen: „wel gefeliciteerd". Nou mewrouw, ik heb me boodschap gedaan en u weet van mijn niks hoor; want as meheer kwaad wordt ben je nog niet gelukkig."

„Zoo?" — lachte mevrouw van Kampen.... „daar heb ik anders nog nooit van gemerkt."

„Dan zal ie thuis misschien anders wezen, mewrouw, maar op 't kantoor kan ie soms uitpakken, hoor! O, niet da'k wat van meheer wil zeggen, hoor! As 't 'r op an komt is ie de beste van allemaal op 't heele kantoor en magezijn, iedereen is wel es 'n beetje driftig.... nou mewrouw, nog wel bedankt."

„Dag jongen."

„Mewrouw".

De jongen peesde weg op de kantoorfiets.

De voordeur sloeg dicht.

Mevrouw van Kampen stampvoette; ze kon wel grienen. Ging ie er weer stilletjes tusschenuit, net als laatst met de verjaardag van die Zwammers. 'n Lage verleier was dat, die kassier. 'n Boemelaar, die haar man ook meesleepte. Maar ze zou 't Cor goed zeggen vannavond of vannacht. God wist hoe laat ie boven water zou komen. Naar den Haag nog wel! 'n Boodschappie van niks natuurlijk, waar ze meteen gebruik van maakten, om weer es lekker uit te gaan en duur te eten. Was 't eten thuis niet fijn genoeg? Dan moest ie elken dag maar naar 'n restaurant gaan. Was 't al niet erg genoeg dat ie elken Dinsdagavond naar de zangrepetitie ging en elken Donderdag naar de kegelclub tot over twaalven? Wat was dat voor 'n leven zoo? Maar ze zou 't 'm goed zeggen, daar kon ie op rekenen. Hij zou weten, dat ze meer verdiende te zijn, dan z'n huishoudster, hij zou weten, dat ie plichten had als echtgenoot.

Toen de klok één uur vóór middernacht had geslagen, werd de huissleutel in de voordeur geboord.

Mevrouw zat ijzig-koel te wachten

Cor stapte binnen, 'n tikje onzeker. Z'n oogen waren iets kleiner dan gewoon en gaven vriendelijke knippertjes.

„Dag wijfie" — begon hij.

Geen antwoord natuurlijk.

„Nou? Hoor 'k niks? En krijg 'k niks?"

„'n Stomp kan je krijgen...."

„O, da's tenminste vast *wat*."

„Je bent dronken."

„Dat kan uitkomen.... pittig wijntje was 't.... 't heeft me wat verschalkt."

„Daar lacht ie nog om! Daar lacht ie nog om! Daar maakt ie 'n lolletje mee! 't Is een schande!"

„Eigenlijk wel, ja... maar voor zoo'n enkele keer... en dan...."

„Ach, stil maar, naarling.... Je hoeft me niks wijs te maken, want ik weet alles!"

„Alles, lieveling?"

„Spreek dat huichelaarswoord niet uit, asjeblieft! 'k Weet alles! Naar den Haag geweest, hè.... met boemelbaron Zwammers. Fijn gegeten, hè? En wijn gedronken... misschien wel champagne van vijf gulden de flesch."

„Zeven en 'n half, kindje.... één flesch maar.... die hebben we samen betaald.... net als de rest."

„Prachtig.... en je vrouw mag twee maanden soebatten om 'n eenvoudig hoedje en 'n bloesje van vier gulden zonder iets los te krijgen. Dan heet 't, dat 'r bezuinigd moet worden op onze uitgaven. Fijne bezuiniger...'k zal maar niet vragen wat 't je heeft gekost vandaag."

„Precies 'n lappie van vijf en twintig, m'n liefste.... dat had ik 'r voor uitgetrokken."

„Wel ja, hou me nog maar voor de gek ook! 't Is afschuwelijk... vijf en twintig gulden uitgegeven op één

mensch mogelijk gemaakt, of is het hier inderdaad lijdelijk verzet of zelfs sabotage?

Wat sprekers laatste vraag betreft— kan de minister zich met de desiderata van den gouverneur vereenigen? De gouverneur behoort mee te spreken over de koloniale aangelegenheden; er is geen bezwaar tegen, dat de Kamer van de adviezen van den gouverneur kennis neemt; evenmin tegen de voorstellen betreffende begrooting en subsidie en het schrappen of verminderen van posten, waarvan tijdig kennis dient te worden gegeven aan het koloniaal bewind, nadat het advies van den gouverneur is gehoord. Wat denkt de minister over die desiderata? Zal de minister de maatregelen nemen, die noodig zijn voor een betere verhouding tusschen kolonie en moederland?

De Minister van Koloniën, de heer De Graaff, betoogt meer naast dan tegenover den interpellant te staan. Spreker beantwoordt kort de vragen. De zakelijke inhoud der grieven is grootendeels onjuist en spr. bestrijdt dat die grieven uit een zeker systeem zouden voortvoeien. Dat de gouverneur in koloniale zaken wordt gehoord, spreekt van zelf, terwijl het overleggen van alle adviezen aan de Kamer een vertrouwelijke samenwerking tusschen kolonie en moederland in zijn algemeenheid onmogelijk zou maken. Het van te voren vaststellen van het subsidie voor de kolonie is onmogelijk en heeft ook geen enkel reëel voordeel. In de koloniale staten is dan ook verzet gerezen tegen een dergelijke regeling. De twee laatste desiderata zijn overbodig, omdat reeds tijdig, na overlegging der stukken, aan den gouverneur mededeeling wordt gedaan van 't wijzigen van posten.

Bij het vaststellen van het subsidie-bedrag gaat het bovendien niet om Surinaamsch, maar om Nederlandsch geld.

Na de beantwoording der vragen, zet spreker uitvoerig uiteen, dat van een stelselmatige belemmering van de bewegingsvrijheid geen sprake is. Spreker behandelt stuk voor stuk de geuite grieven. Het is niet juist, dat de begrootingsstukken 1922 5 maanden noodig hadden om door het Departement te worden behandeld; die tijd was slechts 2½ maand. Door de nieuwe wijze van behandeling, die sedert 1922 belangrijk is verkort, zal het mogelijk worden, dat spoedige afdoening van de zaak en het plegen van overleg mogelijk zullen worden. Dat veel posten worden geschrapt of verminderd, was te wijten aan de onvermijdelijke bezuiniging, en die wijzigingen zijn aan de Kamer meegedeeld.

Ten aanzien van de gezondheidscommissies deelt spr. mede, dat uitstel noodzakelijk was, omdat eerst het algemeen gezondheidsvraagstuk moest worden bezien,

De uitzending van een secretaris-generaal van het Departement van Landbouw heeft niet plaats gehad omdat de hooge jaarlijksche kosten, daaraan verbonden, niet gewettigd bleken.

Dat er niet voldoende personeel werd uitgezonden speciaal voor de rechterlijke macht, vindt zijn oorzaak in het gebrek aan personeel hier te lande gedurende eenige jaren.

Het verwondert spreker niet, dat de gouverneur klaagde over het langzame tempo, waarin de gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs plaats vindt, maar dat heeft de regeering ook de grootste zelfbeheersching gekost en dit besluit werd dan ook door de geheele Regeering en niet alleen door „Koloniën" genomen.

Spr. concludeert dus, dat de gouverneur in gebreke is gebleven aan te toonen, dat stelselmatige tegenwerking zou plaats hebben en herinnert eraan, dat Suriname door den curator wordt geregeerd, zoolang het armlastig blijft. De financieele kwestie is dus de aanleiding tot alle moeilijkheden. Bij de koloniale regeering blijft alle bevoegdheid binnen de grenzen harer bijdragen. Dat de gouverneur is teleurgesteld, acht spr. zeer begrijpelijk, maar hij heeft schromelijk [illegible]

Tenslotte gaat spr. de desiderata van den gouverneur nog eens een voor een na.

Daarna wijst spr. er nogmaals op, dat in de autonome positie van Suriname niets kan worden veranderd, zooland de Kolonie afhankelijk is van het moederland. Wel oordeelt spr., dat door de wijziging van het Regeeringsreglement de positie van den gouverneur zoodanig zou kunnen worden omschreven, dat aanranding daarvan onmogelijk is, al ontkent hij, dat dit zou hebben plaats gehad.

***

De Kameroverzichtschrijver van „De Maasbode" teekent hierbij aan:

Er is nog wat nagepraat over het geval door den interpelleerenden heer Marchant aan de orde gesteld: de minder goede verstandhouding tusschen den Gouverneur van Suriname en het departement van Koloniën.

Van rechts kwamen een drietal leden het betoog van Minister de Graaff steun bieden, de Katholiek Feber, de antirevolutionaire leider Colijn en de christelijk-historische oudindischman van Boetzelaer. Vóór alles spraken de beide eerstgenoemden hun afkeuring uit over de methode, door den noodkreten (volgens den minister onnoodige kreten) slakenden gouverneur-generaal gevolgd. Zijn klachten had hij niet derwijs naar buiten moeten dragen; door ze voor te leggen aan de Koloniale Staten bracht hij ze aan een adres, dat niet in staat in tot redres. Bij den Raad van Ministers ware zulk een klacht op haar plaats geweest.

Daarneven kwamen beide sprekers op tegen de bewering van den interpellant, als zou de „autonomie" van Suriname met voeten worden getreden.

Terecht merkten ze op, dat in een grondgebied, hetwelk ex art. 112 van het Regeerings-reglement geen zelfstandig budgetrecht heeft, omdat het armlastig is, slechts een „schijn-autonomie" kan bestaan. Het is nu eenmaal onvermijdelijk, dat, wanneer het moederland jaarlijks 4 millioen moet bijpassen (d. i. 40 gulden per hoofd der Surinaamsche bevolking), op de subsidie-gelden het noodige toezicht wordt gehouden. Het Surinaamsche gemeenebest met andermans financiën mooi weer laten spelen, dat is toch een te ver gevoerde opvatting van „autonomie".

Hoever intusschen de bestaande — zij het beperkte — autonomie moet geacht worden te gaan, het is een pracht-onderwerp voor een academisch debat. De heer Dresselhuys lokte er bijna een heel staatsrechtelijk debat over uit, omdat hij zich aan den term „schijn-autonomie" ergerde. Gelukkig voorkwam de minister nieuwe digressies door nadrukkelijk ook voor Suriname — ondanks de groote geldelijke offers die het vraagt — een zoo groot mogelijke bewegingsvrijheid te vindiceeren.

Wat den heer Marchant betreft, voor hem was dit theoretisch dispuut een welkome gelegenheid om min of meer zijn aftocht te dekken. Wij zeggen: zijn aftocht te dekken, want er was ten slotte niemand, die het voor den uit den band gesprongen gouverneur opnam. Ook niet diens partijgenoot van Boetzelaer, die intusschen allen nadruk [illegible] een betere verstandhouding worde getracht.

Deze practische hoofdzaak verloor ook de heer Feber niet uit het oog. Zelfs wilde hij den Surinaamschen gouverneur in zooverre zien tegemoet gekomen, dat hij hem zijn vijfde desideratum niet wenschte te onthouden. Het betreft het nader overleg met gouverneur én staten voor het geval het departement zich niet kan vereenigen met één of meer onderdeelen der begrooting. Reeds wezen wij er op, dat ten deze toch wel wat meer blijken kunnen worden gegeven aan den kant van het Plein, dat men op overleg prijs stelt en niet zoo maar wenscht te decreteeren wat men ginds heeft goed te vinden.

Wij gelooven, dat het zwaartepunt in heel dit geval dan ook is gelegen in hetgeen de heer Feber zijn eigen desideratum noemde, maar dat hij

avond aan 'n braspartij die nergens voor noodig was, terwijl je vrouw van oud nieuw moet maken om netjes voor den dag te komen. O, 't is beestachtig.... Maar 't is uit, hoor... ik verdraag 't niet langer, versta je dat?"

„Gelukkig wel, schat."

„Hou je mond met je schat! Ik ben je schat niet meer! Ik *wil* 't niet meer zijn.... ik ga van je af! Ik ga naar m'n moeder!"

„Goed, doe de groeten van me...."

„Is 't nou uit met je gejerg?.. Anders ga 'k direct al weg. Je moest je doodschamen! Is dat 'n behandeling die je je vrouw aandoet? Maar 't is goed, hoor! Mijn plannen zijn al gemaakt. Ik ga d'r vandoor!"

„Dat *had* je al gezegd, kindje.... Kan ik je soms nog met 't een of ander van dienst zijn? Je heb 't maar voor 't zeggen, dan trek ik m'n goeie goed even uit."

„Hou je mond gelast ik je" — gilde mevrouw..... „of...."

„Néé!!!" — bulderde meneer opeens zoo hard, dat ze er van achteruit deinsde.. Hij gaf 'n vuistslag op tafel, die 't huis deed dreunen.

„Neet!! Nou zal *ik* es even spreken, tenminste als hare majesteit m'n echtgenoote mij er gelegenheid voor geeft!!"

„Stil.... schreeuw niet zoo..., denk om de buren" — fluisterde zij angstig .... en trok zich wat terug, omdat z'n oogen zoo woest werden.

„Heb jij om de buren gedacht met je geschetter tegen mij?!?" — loeide meneer opnieuw, 'n zelfde vuistslag deponeerend — „Nou zal ik in dit huis 't laatste woord hebben!!! Luister, majesteit! Ik ben naar den Haag geweest, om 'n portie van de vijftigduizend te halen... op 'n tientje, wat 'k samen met Zwammers had."

'n Portie van de vij....? Je jokt 't toch zeker?"

„Wou je me op de koop toe ook nog voor leugenaar zetten?! Ga dan bij Zwammers hooren, daar moet je toch langs als je zoo meteen de deur uit gaat om bij je moeder je intrek te nemen!!"

„O, man, praat zoo toch n....

„Stilte gelast ik je!!!!"

„Maar.... lieve Cor...."

„Spreek dat huichelaarsterswoord niet uit!!! Ik *ben* je lieve Cor niet meer.... 't is immers uit tusschen ons!!?!! Nou zal je van de centen óók niks hebben.... we zijn op huwelijksvoorwaarden getrouwd.... Valt je niet mee, hè?! Maar ik verdraag 't niet langer, versta je dat? 't Is beestachtig, zooals jij je man behandelt als ie es 'n pleziertje neemt waar jij niet van kan profiteeren! Heb jij niet veel meer pleziertjes waar *ik* niks aan heb? Daar ga 'k extra voor naar den Haag om met 't kapitaal in m'n handen thuis te komen! 'k Ben nog zoo gek om 'n gouwen armband voor je te koopen...."

„O, lieveling.... ik...."

„En 'n bros van 'n tientje!"

„O, Corrie, goeie, beste...."

„En 'n snoer van drie rijksdaalders!"

„Schat...." — huilde mevrouwtje schrokkend....

„En vier paar zije kousen van de gekste kleuren.... allemaal voor jou! Voor jou! Voor jou! Niks voor m'n eigen als 'n dineertje met 'n kalkoentje wijn.... en vier sigaren van 'n kwartje 't stuk voor deze gelegenheid! Maar wat praat 'k ook eigenlijk! We gaan immers van elkaar! 'k Heb ook niks meer met je te maken, ik maak me druk voor niemendal! Ga maar gauw weg! Geen kwartier moet je meer blijven bij 'n man die de boel verzwelgt!"

Snikkend viel ze hem om z'n hals en vroeg vergiffenis.

Toen begon ie te lachen, en vroeg hoe ie gespeeld had.

„Dus.... 't was geen meenes van je, Cor?" — vroeg ze door haar tranen heen.

„Wat bedoel je? Van dat echtscheiden? Dat meende jij toch immers ook niet?"

„Nee, mannetje.... ik wou je maar bang maken...."

„En ik jou.... Hier zijn de cadeautjes en hier de centen.... 'n hoed en 'n bloes mag er ook nog al.... en de rest gaat naar de spaarbank."

G. N.

niet nader aanduiden mocht, omdat hij zich niet wilde bloot stellen aan het risico van tot de orde te worden geroepen.

Ons, die zulk risico niet loopen, staat het vrij, te zeggen, wat den parlementair onschendbare niet veroorloofd is: wanneer de samenwerking tusschen Plein en Paramaribo niet vlot maar eer stug is en zelfs irriteerend van de zijde der Haagsche administratie, dan schuilt de schuld in hoofdzaak bij één der departementale ambtenaren. Het is ietwat mallig — maar gegeven de ministerieele verantwoordelijkheid nu eenmaal niet anders — dat men anderhalve dag om de kern der kwestie heenpraat en er zelfs niet aan raken mag.

BOVENWINDSCHE STEMMEN.

Philippsburg 2 Juli 1923.

HET NATTE SEIZOEN is eindelijk ingetreden.

Er is weer drinkwater te verkrijgen en de bergen en dalen beginnen er wat aantrekkelijker uit te zien.

EEN VLIEGEND BEZOEK. We zijn van St. Croix over St. Thomas, Saba en St. Eustatius zoo juist teruggekomen. Op de twee eerstgenoemde eilanden schijnt er groote ontevredenheid op politiek gebied te heerschen. Men wil de militaire regeering niet langer dulden. De pas in werking getreden „three miles - limit" wet werkt de belangen der bewoners verschrikkelijk tegen, daar deze voornamelijk den kost verdienen met „shipping". De geheele handel in deze richting is geheel en al geparalyseerd.

Toen wij de haven bezochten was er maar één schoener, de „Thelina" van Saba, die als een schildwacht in de haven op post lag.

Op het gebied van scholen, hospitalen en wegen is er echter vooruitgang te bespeuren.

Saba ziet er aanlokkelijk groen uit. Op St. Eustatius is de hygienische toestand van de hoofd-plaats Oranjestad grootendeels verbeterd. De „rabbish tanks", rood geverfd, dienden niet alleen als een soort versiering maar ook als een uitstekend middel waardoor de stad gereinigd en ontsmet wordt. Het fort en de gouvernementsgebouwen schijnen netjes onderhouden te worden. De sisalaanplantingen zijn bloeiend en wettigen de hoop dat de ten grave gedaalde pogingen der Cultuur Mij. spoedig weer zullen verrijzen.

OVERPLAATSING. De zeer eerw Pastoor Reisch zal zich vandaag inschepen. Gedurende den korten tijd, dien hij onder ons verbleef, heeft hij ijverig gewerkt en was hij de Engelsche taal spoedig meester. Een aangename reis en behouden aankomst worden hem hierbij toegewenscht.

Berichten uit de Kolonie.

Welkom.

De Zeer Eerw P. N. Reisch, die eenige jaren op de Bovenwinden heeft doorgebracht, laatstelijk als pastoor op St. Martin is Zondag j. l. via Porto-Rico op Curaçao aangekomen om werkzaam te zijn te Otrabanda in de St. Annakerk.

A. N. V.

Wij maken onze lezers opmerkzaam op de in dit blad voorkomende advertentie, door het Bestuur van het A. V. N. geplaatst. Daaruit blijkt dat ook niet-leden a. s. Maandagavond de lezing van prof. de Josseling de Jong kunnen bijwonen.

Verslag Kolon. Postspaarbank 1922.

Ter aanvulling van de vacatuur, ontstaan door het overlijden van heer C. F. Muskus, werd de heer C. G. de Haseth Cz. tot lid van den Raad van Toezicht benoemd.

Overgeschreven werden: van de Rijkspost[illegible] op de Kol. Post-spaarbank 1 boekje met een tegoed van f. 100,44.

van de Kol. Postspaarbank op de Rijkspostspaarbank 7 boekjes met een tegoed van f 5.819,75.

Er werden uitgegeven 162 en ingetrokken 208 boekjes, zoodat het aantal inleggers, dat op ultimo December 1921 5007 bedroeg, met 46 afnam en tot 4961 daalde.

Het saldo tegoed, dat op ultimo Decemder 1921 f 222.926, 98½ aanwees, verminderde met f 4.817,34½ en bedroeg op ultimo December 1922 f 218.109,64.

Nieuwe dokter.

De gouvernements-geneeskundige C. J. Polak die eenigen tijd met verlof in Holland heeft doorgebracht, is Zondag j. l. per „Philadelphia" in onze kolonie teruggekeerd. Z. Ed. Gestr. zal zich op Pannekoek vestigen.

Koninklijke Besluiten.

Publicatieblad no. 40 anno 1923 vermeldt de Koninklijke Besluiten van 18 Mei 1923, houdende regelingen van de bezoldigingen onderscheidenlijk van leden van de rechterlijke macht en den Administrateur van financiën, en van Roomsch-Katholieke geestelijken in de kolonie Curaçao.

Deze bezoldigingen zijn:

voor den Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie f 10.008.

van den Voorzitter v/h Hof v. Justitie en van den Adm. van Financiën: f 8.004.

van de leden v/h Hof v. Justitie: f 7.008.

van den advocaat-generaal bij en den griffier v/h Hof v. Justitie f 5.508.

Het ten laste van de kolonie Curaçao bezoldigd personeel der in die kolonie dienstdoende R. K. Geestelijken is verdeeld in twee rangen.

Tot den eersten rang behoort de Kerkvoogd van het Vicariaat der kolonie. Hij geniet als zoodanig eene jaarwedde van f. 6.000.

Tot den tweeden rang behooren de overige dienstdoende geestelijken van voormeld Vicariaat. Zij genieten ten getale als bij de huishoudelijke begrooting van de genoemde kolonie elken jare wordt vastgesteld, elk eene jaarwedde van f 1.800.

Beide Kon. Besluiten werken terug tot 1 Jan. 1923.

Waar blijven ze?

Z. Excell. de Gouverneur van Curaçao heeft een regeeringstelegram ontvangen, waarin gemeld werd dat den 24en Juli twee Amerikaansche oorlogsvliegtuigen Curaçao zouden bezoeken.

Onze collega „Boletin" kondigde Maandag de komst op Dinsdag ook aan; men wist overal te vertellen: 's morgens om 11 uur.

Tot nu toe zijn deze beide vliegtuigen, die voor de meeste Curaçaoënaars een novum curiosum zullen zijn, niet gearriveerd.

Nieuwe ontwerpen.

De Gouverneur heeft aan den Kol. Raad twee nieuwe ontwerpen aangeboden (Zittingjaar 1923-'24 3 en 4).

Het eerste wil art. 7, eerste lid v/h reglement op de inrichting en samenstelling v/d Rechterlijke Macht in de kolonie Curaçao aldus lezen:

De president en de leden van het hof van Justitie alsmede de Procureur-Generaal moeten den ouderdom van dertig jaren hebben bereikt en sedert tenminste vijf jaren de hoedanigheid van meester in de rechten hebben verkregen op grond van het afleggen van het examen in het Nederlandsch burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht.

Het doel is om overeenstemming te brengen tusschen de Nederlandsche en Curaçaosche bepalingen. Hier was de graad van doctor in de rechtswetenschappen voldoende.

* * *

Wij lezen in de Memorie van Toelichting op ontwerp 4: Volgens het thans bestaande stelsel geschiedt de openbaarmaking van statuten van zedelijke lichamen en van akten van aangaan eener vennootschap onder een firma en van oprichting eener naamlooze vennootschap willekeurig in een der in de kolonie verschijnende nieuwsbladen.

Het wordt o. a. vanwege de vergemakkelijking voor de raadpleging, wenschelijk geacht met dit systeem, dat reeds bij de bekendmaking ingevolge het faillissementsbesluit en de verordening regelende de coöperatieve vereenigingen is verlaten, te breken, deze en soortgelijke publicatiën, op kosten der belanghebbenden, uitsluitend te doen geschieden in het nieuwsblad waarin de officiëele bekendmakingen worden opgenomen en te bepalen, dat bij wijziging van voorgaande openbaarmakingen vermeld wordt in welk nieuwsblad vorige publicatiën te vinden zijn.

Mariquita.

Zondag kwam de „Mariquita" een nieuwe tankboot voor de Isla hier uit Rotterdam aan. Het schip meet 2036 bruto ton en kan 1800 ton olie laden.

De vloot der Cur. Scheepvaart Mij. breidt zich steeds uit; zij telt nu reeds 10 tankschepen, bovendien 2 sleepbooten de „Atlas" en de „Neptunus" met hun respectievelijke lichters „Luetta" en „Zeelandia".

Verder de „Asiento," die de producten der C. P. M. in kisten naar de naburige eilanden verscheept. Floreat!

Zeilvaart

gedurende de maand Juni 1923.

Binnengekomen van:		*Uitgezeild naar:*	
Aruba	15	Aruba	9
Barbados	1	Barbados	4
Bov. Eilanden	1	Belice	1
Bonaire	47	Bov. Eilanden	2
Boston	1	Bonaire	45
Columbia	3	Columbia	5
Quanta	1	Jacksonville	1
Jamaica	1	Jacmel	5
Habana	1	La Guaira	2
La Guayra	1	La Vela de Coro	11
La Vela de Coro	10	Maracaibo	8
Maracaibo	7	Martinique	1
Pto. Cabello	7	Montreal	1
Pto Rico	2	Pto Cabello	6
Sto. Domingo	3	Pto Rico	2
Van Zee	3	Sto Domingo	2
Total	104	Total	105

Officiëele berichten.

De Gouverneur heeft bepaald, dat op den verjaardag van Hare Majesteit de Koningen Moeder op Donderdag, den 2den Augustus a. s., bij zonsopgang de vlaggen op de openbare gebouwen, de forten op dit eiland, en op de gouvernementsvaartuigen zullen worden geheschen, en met zonsondergang zullen worden gestreken.

Aan den telegrambesteller op Aruba W. de Cuba is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend, en Delio Croes is tijdelijk met die werkzaamheden belast.

De tijdelijke agent van politie 2de klasse S. L. Paula is eervol ontheven van zijn werkzaamstelling bij de politie.

Aan de kommies der belastingen E. de Windt is op grond van tien jaren onafgebroken dienst een jaar verlof naar Nederland verleend.

Aan ieder der Roomsch Katholieke geestelijken van den 2den rang Th. A. Lamers en H. J. Hagemans, thans met verlof in Nederland, is om gewichtige redenen negen maanden verlofsverlenging verleend.

Aan den tijdelijk agent van politie 2de klasse H. Besselink is op zijn verzoek eervol ontslag als zoodanig verleend.

De Gouvernements-geneeskundige C. J. Polak is in activiteit hersteld en belast met de armenpraktijk in het 4e en 5e district alhier met standplaats Pannekoek.

Aan den Leeraar bij de Hervormde Gemeente op Bonaire R. Foppema is om gewichtige redenen veertien dagen verlofsverlenging verleend.

Wegens het voorkomen van gele koorts te Bucaramanga is die plaats besmet verklaard.

Gala-voorstelling.

Gisteren avond heeft de Reunion San Hosé een gala-voorstelling gegeven van het drama in 5 bedrijven „Ave Maria".

Met een hartelijk woordje opende de Geestelijke Adviseur, Pater I. Verriet, die allen welkom heette en uitstippelde dat dergelijke voorstellingen den band tusschen den Reunion en het publiek hechter maken. Een speciaal dankwoordje richtte hij aan p. v/d Pavert voor diens komst, welke door de leden van de club ten hoogste gewaardeerd wordt.

De zaal was goed vol en met spanning werd het drama gevolgd. Onder de spelers heerschte veel enthousiasme en de vertolking hunner rol werd meermalen door applaus van het publiek onderbroken. Vooral toen de ontknooping de geheimzinnige misdaad aan het licht bracht en de rechtvaardigheid triumpheerde kwamen de handen in beweging.

Het decoratief was smaakvol en de muziek van het orkest onder leiding van prof. J. Palm hield gedurende de pauzen de vroolijkheid erin.

Aan den Reunion San Hose, die wederom getoond heeft uitstekende speelkrachten te bezitten, onze welgemeende gelukwenschen met het succes en hartelijk dank voor de gezonden invitatie.

Morgenavond zal er wederom een voorstelling worden gegeven, die, naar wij hopen, opnieuw een talrijk publiek zal trekken.

Wegenprobleem.

Reeds jaren wordt er in alle toonaarden geklaagd over den slechten toestand der wegen zoowel in het stadsdistrict als daarbuiten. Het gouvernement zelf geeft het voorbeeld; zoo lezen we in de Mem. v. Toelichting op het Ontwerp: Voorloopige vaststelling der Kol. Huish. Begrooting 1924 ad art 122 c: De straten in het stadsdistrict verkeeren in slechten staat en deze toestand kan bij de toenemende beteekenis van Curaçao als havenplaats, niet bestendigd worden.

Op de ontwerp begrooting voor 1923 was in het geheel f 38.000. uitgetrokken voor verbetering van de straten waarvan f 8000 voor vernieuwing van de verharding van de Heerenstaat en f 30.000 voor die van de Breedestraat (stad en Overzijde). Uit bezuinigingsoverwegingen werd echter dit laatste crediet teruggebracht op f 7000.— met welk bedrag slechts de Breedestraat (stad) verbeterd kan worden. Het wordt dringend noodig geoordeeld met de verbetering van de stadsstraten, speciaal in de omgeving van de haven door te gaan."

Op de Begrooting 1924 is dan ook voor buitengewone herstelling van de straten in het stadsdistrict wederom f 30.000 gevoteerd. Voor gewoon onderhoud van dito vraagt art 121 een crediet aan van f 12.000.

Gesteld dat deze credieten worden toegestaan, wat helpt dit indien we moeten wachten tot misschien einde Mei op het aannemen der Begrooting in Holland vóór wij hier een cent van het bedrag mogen uitgeven? En dan die ongelukkige termijn van 31 December, waarop de dan nog resteerende gelden — hoewel voor uitgaven goedgekeurd — als „niet-gedane uitgaven" worden geboekt en in kas gehouden. Dan moet men weer het goedkeuren der nieuwe begrooting afwachten vóór men opnieuw aan het werk kan gaan. Schiet het toegestane magere bedrag tekort, ook dan is het wachtwoord: ophouden, er is geen geld meer.

Met de buitenwegen is het even treurig gesteld. De begrooting 1923 trok f 12.000 uit doch kreeg f 10.000 gedaan. Opnieuw voteerde de Gouverneur (Begr. 1924 art. 121) voor gewoon onderhoud f 12.500 daar „f 10.000 geheel onvoldoende is" (Mem. v. Toel.). Voor buitengewone herstelling der buitenwegen vraagt het Bestuur op de Begrooting 1924 aan een bedrag van f 15.000 daar het toenemend gebruik van auto-trucks hoogere eischen stelt aan de buitenwegen. In den regentijd is het verkeer vrijwel onmogelijk.

Dan volgt deze zin: „Het telkenmale na den regentijd oplappen en egaliseeren van de slechte plaatsen kost meer dan het in eens goed in orde brengen."

Juist; en dit is ware bezuiniging. Door het thans gevolgde systeem worden er duizenden versmeten en blijft het een voortdurend oplappen en bijwerken. Een grondige verbetering, al kost zij duur, houdt de wegen jarenlang in goeden staat en .... spaart uit.

Hiervoor is echter noodig dat men spoedig de beschikking krijge over een flink crediet en de meest redelijke weg zou, dunkt ons, zijn dit bedrag bij wenschelijkheidsbegrooting aan te vragen. In dit punt ondersteunen wij gaarne de ideen van onze collega „La Cruz".

Aldus behoeven wij niet de goedkeuring der begrooting 1924 af te wachten doch kunnen zeer spoedig over het crediet beschikken.

Zou Holland het weigeren? Vooreerst bespaart een radicaal wegenherstel de gelden die thans voor „oplappen" worden gebruikt, daarenboven zal voor jaren de post „wegen" herstel van de begrooting verdwijnen of uiterst miniem zijn. Doch er is nog iets anders dat ons met vertrouwen op de welwillendheid van het Moederland doet hopen en dat is onze financiëele toestand.

Enkele cijfers mogen hier welsprekend zijn. De raming voor 1922 wat de uitgaven betrof was f 2.796.316; de voorloopige uitkomsten bedroegen (door een zuinig beheer) f 2.356.437; dus een goede 4 ton minder.

De ontvangsten geraamd op f 1.302.529 liepen tot f 1,787.439 op, dus bijna een half millioen meer, terwijl over het 1e kwartaal 1923 de opbrengst reeds f 88.286 de raming te bovenging.

Op deze wijze verlicht de kolonie de lasten van het Moederland en verhoogt zijn eigen opbrengst (o. a. door stevige belastingen). Zou Holland dan een flink crediet voor de dringend noodzakelijke oplossing van het wegenprobleem weigeren?

Programma van het Koninginnefeest

29 Augustus.

N. M. 4.30 Rondgang door de stad met muziek.

6.30—7.45 Muziekuitvoering in het Wilhelmina Park.

8.00 Groote muziekuitvoering op het Brionplein, aangeboden door de Militaire Kapel versterkt met burgers. o. a. wordt opgevoerd „De Slag bij Waterloo".

30 Augustus.

V. M. 9.00—12. Volksspelen: Zakkenloopen; 1ste prijs f. 2.50, 2de prijs f. 1.50, 3de prijs f. 1.00. Boegsprietloopen; 10 prijzen van f. 1.50. Paalklimmen; prijzen in natura. Hardzwemmen over de haven; 1ste prijs f. 10, 2de prijs f. 7.50. Opgeluisterd door muziek.

N. M. 3.00 Allegorische optocht. Afrit: Tennisbanen C. S. C. (Scharloo) Bargestraat, Scharlooweg, Concordiaplein, Pietermaai, Breedestraat, Koningin Emma-brug, Breedestraat (Otrabanda) Kortijnweg, Witteweg, Hoogstraat, Emmastraat, Frederikstraat, Willemstraat, Hoogstraat, Witteweg, Kortijnweg, Breedestraat. Eindpunt Brionplein.

7.30 Gondelvaart door de haven. Bij aankomst voor het Gouvernementshuis Bengaalsche verlichting der haven.

31 Augustus.

V. M. 6.00 Réveil.

8.00 Schieten van het Waterfort.

9.30 Uitvoering Feestcantate door de schoolkinderen op het Gouvernementsplein.

10.30. Hardroeien:

booten met 2 man en 1 stuurman; prijs f. 10.00

booten met 4 man en 1 stuurman; prijs f. 20.00.

Hardwrikken met ponten; 1ste prijs f 5.00, 2de prijs f. 2.50.

Afvaart Mast op Motet, eindpunt Koningin Emma-brug.

Flesschentrekken in kano's; 10 prijzen van f. 1.00

12.00 Schieten van het Waterfort.

N. M. 3.00 Sportoptocht van alle sportclubs in uniform met Clubvlag vanaf het Brionplein naar het Sportpark Mundo-Nobo, met muziek.

4.00 Opening van het Sportpark. Schieten van het Waterfort.

4.30 Groote Voetbalwedstrijd, daarna uitreiking der prijzen aan het winnend elftal.

7.30 Muziekuitvoering voor het Gouvernementshuis.

9.00 Muziekuitvoering op het Brionplein.

GROOT VUURWERK.

De muziekuitvoeringen worden gegeven door de Militaire Kapel en het Korps van Scherpenheuvel.

Het publiek wordt verzocht de Commissie alle medewerking te verleenen om de feesten ordelijk te doen verloopen en alles naar wensch te doen slagen.

Opgaven voor wedstrijden enz. bij den Secretaris L. Veltman - v. d. Brandhofstr. 9 en bij de andere Commissieleden.

A. R. Beaujon, Voorzitter. L. Veltman, Secretaris.

STAAT van het aantal vaartuigen, die het eiland CURAÇAO in de maand Juni 1923 aandeden, met de vermelding van hunne gezamenlijke inhoudsmaat

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Juni 1923	104	29.859	26.934	136	653.557	373.628
Vorige maanden	498	100.501	90.750	573	2.673.464	1.510.129
Total	602	130.360	117.684	709	3.327.021	1.883.757

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en de visscherij.

Zitting

van den Kolonialen Raad op Zaterdag, den 28n Juli 1923 des avonds te acht uur.

Te Behandelen onderwerpen:

no. 1. Ingekomen stukken.

o. 2. Concept-brief aan Z.E. den Gouverneur van Curaçao, handelende over het Besluit van den 27n Juni 1923 [P.B. no. 43), betreffende het overleggen van landingscertificaten bij doorvoer van accijnsgoederen.

Namens den Voorzitter, De Griffier van den Raad, BOOMGAART.

Politieke film.

XXIV.

De Valera heeft dan eindelijk den strijd opgegeven. Eind Mei vaardigde hij een legerorder uit aan zijn rebellistische troepen om den strijd te staken en de wapens neer te leggen.

Het schijnt dat de wapens op geheime plaatsen werden gedeponeerd en dat aan de regeering van den Ierschen vrijstaat de taak werd overgelaten om ze op te sporen. Mocht er hier of daar nog van eenige gewapende actie sprake zijn, dan blijkt men met dissidenten te doen te hebben en gaat dit buiten de Valera om.

Eenige maanden geleden had de Iersche leider der ultra's eenige vredesvoorstellen gedaan aan de regeering op bepaalde voorwaarden, die in vagetermen gesteld, als algemeene strekking hadden: 1e dat niemand die tegen de jong-gevestigde regeering de wapens had opgenomen, zou worden gestraft of benadeeld; 2e dat de eed van trouw aan de kroon, zooals het Engelsch-Iersche verdrag voorschreef, zou worden afgeschaft; 3e dat van beide zijden de vijandelijkheden zouden ophouden.

Natuurlijk ging de regeering van den Vrijstaat hierop niet in, nam zelfs geen notitie van het aanbod en nu blijkt dat de Valera den gewapenden tegenstand niet langer vol kan houden, heeft ze een volledige overwinning behaald en staat absoluut vrij in haar houding tegenover de samenzweerders, die met geweld van wapenen zich zoo langen tijd tegen het wettig gezag hebben schrap gezet en den bloedigen burgerkrijg deden ontbranden.

***

De moord op Vorowski, te Lausanne gepleegd, heeft nog een staartje gehad. Nadat het lijk was overgebracht naar Berlijn en vandaar naar Moskou, waar het met praal en pracht en onder een massa-samenstrooming van belangstellenden is begraven, kwam Tsjitsjerin den Zwitserschen bondsraad eenige prettige oogenblikken bezorgen. Van Moskou daalde een nota af, waarin vlakweg werd medegedeeld, dat Zwitserland had gedoogd dat de moord gepleegd werd; de Russische natie ging gebukt onder het gevoel der diepste verontwaardiging [illegible] een flagrante schending was der meest elementaire internationale verplichtingen. Op bruusken toon eischte Rusland volle en algeheele voldoening voor het gepleegd misdrijf en te zijner tijd onmiddelijke overlegging van alle bijzonderheden uit het gerechtelijk onderzoek.

Ofschoon de Bondsraad eerst het plan had opgevat niet te antwoorden op zulk een beleedigend stuk, meende hij later dat uit het zwijgen een averechtsche conclusie kon worden getrokken en antwoordde, maar..... voor de laatste maal.

Opnieuw werd uitgestippeld dat de Russische delegatie alleen was uitgenoodigd voor de behandeling der Dardanellen-quaestie, welke in het eerste gedeelte der Lausaneesche conferentie (Nov. - Febr.) was aangesneden; bij de hervatting waren de Sovjets niet geïnviteerd. Dit deelde de conferentie aan den Bondsraad mede, die dus Vorowski als een privaat persoon moest beschouwen. Na den moord heeft de regeering te Bern haar diepste leedwezen over de gebeurtenis betuigd aan de weduwe van het slachtoffer en haar verontwaardiging over de bedreven misdaad aan den dag gelegd. Veder geeft de Bondsraad de verzekering dat de justitie in volle onafhankelijkheid den moordenaar zal voninssen doch brengt Moskou in herinnering de daden van roof en geweld gepleegd tegen het leven van duizenden vreedzame Zwitsers in Rusland. Als er dus sprake is van schadevergoeding en is de billijke eisch ontegenzeggelijk aan de zijde van Bern.

De Sovjet-regeering antwoordde hierop dat zij haar besluit om zich te Bern door een gevolmachtigd agent te doen vertegenwoordigen heeft moeten opgeven aangezien de Zwitsersche regeering blijkbaar niet bij machte is in de veiligheid van een Sovjet-gezant te waarborgen. (sic!)

***

Het Engelsch-Russisch incident, ontstaan wegens het opbrengen van Britsche treilers in de Witte Zee, de Bolsjewistische propaganda in Indië en Perzië, aanslagen en benadeelen van Engelsche onderdanen aldaar en in Rusland, is betrekkelijk kalm verloopen. Brittanje had gedreigd de handelsovereenkomst, met de Sovjets gesloten, op te zeggen. Krassin kwam als afgevaardigde naar Londen, hield besprekingen met Curzon; nota's werden heen en weer gezonden. In Engeland was het vooral de labourpartij, die op gematigdheid aandrong en bij een eventueële breuk den tegenstand der georganiseerde arbeiders voorspelde. De overige partijen lieten duidelijk doorschemeren, dat Engeland weinig of geen profijt trok van de transactie en dat de Britsche handel er gerust buiten kon zonder nadeel te gevoelen; de profijten waren aan de zijde der Sovjets. Deze hechtten dan ook veel waarde aan de instandhouding der overeenkomst meer nog door politieke dan door commerciëele motieven geleid. Zij zagen in het afbreken de kiem van een nabij gevaar; de randstaten mochten dit feit eens beschouwen als een sein tot opstand en dan zou de contra-revolutie uitbreken. Hierop waren de Sovjets weinig belust. Op alle gestelde eischen in zake de 3 mijl grens, teruggave der in beslag genomen treilers, schadevergoeding aan de visschers gaf Moskou toe. Aangaande de terugroeping der 2 Russische consuls te Teheran en te Kaboel, die zich volgens Curzon te zwaar hadden gecompromitteerd, wilde Rusland eerst een wederzijdsch onderzoek naar hun schuld alvorens zijn nationaal prestige te ondermijnen. Schadevergoeding aan Engelsche onderdanen werd beloofd op voorwaarde van reciprociteit.

Curzon, door Baldwin aangezegd niet het onderste uit de kan te eischen, verklaarde hiermede genoegen te nemen; Sovjet-Rusland was nu toch gewaarschuwd en zou zich wel in acht nemen de overeenkomst, waaraan het groote waarde hechtte, opnieuw in gevaar te stellen.

***

Den 9en Juni berichtte een telegram uit Sofia dat de regeering-Stamboelinski door de organisatie der reserve-officieren omvergeworpen was. Alle ministers, zoo heette het, waren gearresteerd. Een nieuwe regeering was gevormd, waarin alle partijen behalve de communisten zitting hadden.

Deze revolutie heeft haar ondergrond in den haat tegen den minister-president Stamboelinski. Deze had feitelijk weinig in te brengen op buitenlandsch gebied. Het verdrag van Neuilly, in '19 opgelegd, stelde zware eischen aan Bulgarijë wat afstand van gebied betrof en vooral aan de [illegible] ken dat dit oude gedeelte van Bulgarijë in vreedzaam bezit bleef van Servië eenerzijdsch en Griekenland anderzijdsch alsof het den leider der politiek mogelijk ware geweest hierin te trachten verandering te brengen zonder een nieuwen Balkanbrand te ontsteken.

Door voorzichtigheid en het uitstippelen eener eerlijke politiekvoering gelukte het hem van de Entente gedaan te krijgen dat de oorlogsschuld van 2¼ miljard francs tot ½ milliard werd teruggebracht. De quaestie van den uitweg naar zee, in het verdrag van Neuilly beloofd, had door zijn diplomatiek optreden, vastere vormen opgenomen.

Hoewel in het geheim Turkije steunende tegen Griekenland op de conferentie te Lausanne, was de verhouding met Servië bepaald vriendschappelijk.

Doch zooals gezegd, de Macedoniërs, vergaven het hem niet, dat hij hun aspiraties naar onafhankelijkheid en zelfbestuur niet ondersteunde en zij waren machtig in het leger. Bovendien- en dit bleek een groote fout- strafte hij de ministers, die in 1915 tegen zijn advies in tot den oorlog waren overgegaan, met gevangenisstraf en zware boeten. Dit deed hem de sympathie van velen verliezen. Toen hij daarenboven de communisten sterk aangreep om den Bolsjewistischen geest te fnuiken en door zijn agrarische politiek groote lagen der burgerij van zich vervreemdde, groeide de ontevredenheid in het land aan en voltrok zich de staatsgreep - hoewel rustig - en nadat de koning de Sobranje had ontbonden, wierp zich de nieuwe regeering op het kussen.

***

Inspectie der Belastingen.

In verband met de aanstaande aanslagregeling van de grondbelasting voor het vijfjarig tijdvak 1924/1928, vestigt ondergeteekende de aandacht van eigenaren van onroerende goederen op de bepaling van het eerste lid van artikel 92 van de keur, houdende bepalingen omtrent de straatpolitie en andere politievoorschriften op het eiland Curaçao (P.B. 1917 No. 11). luidende aldus:

„De eigenaar van een gebouw of „getimmerte in het eerste of stads- „district is verplicht te zorgen, dat: „a. het aan den openbaren weg ge- „merkt wordt met het nummer, dat „daarvoor door den Inspecteur der „Belastingen bepaald is; „b. dat het daarop geplaatste num- „mer in goed leesbaren staat onder- „houden blijft."

Curaçao, den 19n Juli 1923.

De Inspecteur der Belastingen,

2—4 *H. Statius Muller.*

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van Gouden en Zilveren voorwerpen, ter Spaar- en Beleenbank [illegible] den 1sten Juli 1921 af tot en met 31 December 1921, onder **No. 9328 B** tot en met **No. 7914 C,** zal plaats hebben op Donderdag den 2 Aug. a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 28e Juni 1923.

De Voorzitter

12 H. J. Cohen Henriquez.

Ondertrouwd:

C. J. Polak

Gouv. Geneesk. Curaçao.

en

E. Frank.

Amsterdam.

Eenige en algemeene kennisgeving.

Groep „Nederlandsche Antillen van het Algemeen Nederl. Verbond."

Algemeene Vergadering op MAANDAG, den 30n. Juli 1923. des avonds om ACHT UUR, in de vergaderzaal van den Kolonialen Raad.

Punten van behandeling:

1o. Notulen en ingekomen stukken;

2o. Mededeelingen van het bestuur omtrent de viering van het Zilveren Regeerings-Jubileum van H. M. de Koningin, in vereeniging met de herdenking van het 25 jarig bestaan van het "Algemeen Nederlandsch Verbond";

3o. Rondvraag.

Na afloop der Leden-Vergadering om ± NEGEN UUR, zal er door den Heer Professor Dr. J. P. B. de Josselin de Jong, van Leiden, eene LEZING worden gehouden, die tot onderwerp heeft: "De beteekenis van Curaçao voor de volkenkunde van Zuid-Amerika."

N. B. Belangstellenden, niet-leden, hebben vrijen toegang tot de lezing.

HET BESTUUR.